

EVROPSKA LISTINA O ŠPORTU IN KODEKS ETIKE V ŠPORTU

KNJIŽICI NA POT...

Šport postaja vedno pomembnejši družbeni, kulturni in ekonomski fenomen sodobnega časa, zato mu razvite države posvečajo vse več pozornosti.

Preko športa ljudje spoznavajo domovino, naravo okolje in prijatelje. Je najlepši način zблиževanja ljudi, ne glede na starost, spol, prepričanje, raso, socialni položaj in narodnost in ni samo telesna aktivnost, ampak postaja vse bolj prvina kakovosti življenja posameznika.

Šport ne pozna meja in preko njega država izpričuje odprtost za vse ljudi dobre volje in predstavlja temelj za medsebojno razumevanje in prijateljstvo. Šport je šola demokracije.

Ob upoštevanju vseh naštetih dejstev in v duhu Evropske konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah, zlasti glede "pravice do svobodnega združevanja in povezovanja z drugimi", je Svet Evrope sprejel Evropsko listino o športu in Kodeks etike v športu, ki sta objavljena v pričujoči knjižici. Namen obeh listin, ki jih je februarja letos sprejela tudi Vlada Republike Slovenije, je v športu združiti vse sile na državni ravni kot tudi na ravni civilne družbe ter vzpostaviti enotne temelje za učinkovit nadaljni razvoj športa kot pomembnega socialnega in kulturnega segmenta v napredku družbe.

Šport mora ob svojem prispevku k izboljšanju telesnemu in duševnemu počutju posameznika vendarle ohraniti vso svojo povezanost z zaščito naravnega okolja, z etičnimi vrednotami, ki veljajo v športu in družbi nasploh, ter s kulturno dediščino in identiteto naroda.

Število aktivnih udelež

encev v športu se nenehno povečuje in veseli bi bili, če bi se še povečalo in doseglo raven, ki je značilna za športno razvite nacije.

EVROPSKA LISTINA O ŠPORTU

1. člen

Namen listine

Z namenom, da se pospešuje šport kot pomemben dejavnik v človekovem razvoju, bodo vlade sprejele ukrepe, ki so potrebni za uresničevanje določil te listine in so v skladu z načeli, ki jih opredeljuje kodeks o etiki v športu, da bi s tem:

1) omogočile vsakemu posamezniku, da sodeluje v športu in zlasti zagotovile:

a) vsem mladim možnost, da imajo pouk telesne vzgoje in si s tem pridobivajo osnovne športne spretnosti,

b) da ima vsak možnost udejstvovanja v športu in rekreaciji v varnem in zdravem okoljum, in zagotovile v sodelovanju z ustreznimi športnimi organizacijami

c) da ima vsakdo, ki ga to zanima in je za to sposoben možnost izboljšati kvaliteto nastopa v športu in doseči raven osebnega rekorda in/ali javno priznana raven vrhunskosti,

II) ščitile in razvijale moralne in etične vrednote športa, človekovo dostojanstvo in varnost tistih, ki so povezani s športom, zaščitile šport, športnike in športnice pred izkoriščanjem zaradi političnih, komercialnih in finančnih koristi in pred razvadami, ki so žaljive in ponižujoče, vključno z zlorabo droge.

2. člen

Definicija in področje listine

1. Za potrebe te listine:

a) pomeni šport vse oblike telesne aktivnosti, ki so s priložnostnim ali organiziranim ukvarjanjem usmerjene k izražanju ali izboljšanju telesne vzdržljivosti, k duševnemu blagostanju in k oblikovanju družbenih odnosov ter pridobivanju rezultatov na tekmovanjih na vseh ravneh.

b) Ta listina dopolnjuje etična načela in politične usmeritve, ki so opredeljene v:

I) Evropski konvenciji proti nasilju in neprimernem vedenju gledalcev na športnih prireditvah, zlasti na nogometnih tekmah in

II) Evropski konvenciji proti dopingu v športu.

3. člen

1. Oblasti imajo predvsem dopolnilno vlogo v odnosu do športnega gibanja, zato je tesno sodelovanje z nevladnimi športnimi organizacijami bistvenega pomena, da bi se s tem zagotovilo izpolnjevanje ciljev te listine. Kjer je potrebno, se lahko ustanovijo ustrezna telesa za razvoj in koordinacijo športa.

2. Potrebno je pospeševati razvoj prostovoljnega etosa v športnem gibanju, zlasti s podpiranjem dela prostovoljnih športnih organizacij.

3. Prostovoljne športne organizacije imajo pravico vzpostavljati neodvisne, samostojne oblike odločanja v okviru veljavnih zakonov in predpisov. Tako vladne, kot nevladne športne organizacije medsebojno priznavajo in spoštujejo odločitve druge strani.

4. Izpolnjevanje posameznih določil te listine je lahko zaupano vladnim in/ali nevladnim športnim organizacijam.

5. Športne organizacije bodo spodbujale nastajanje sporazumov v obojestransko korist med seboj ali s potencialnimi partnerji, kot so komercialni sektor, množični mediji itd., pri čemer se bodo izogibale izkoriščanja športa, športnikov ali športnic.

4. člen

Športni objekti in aktivnosti

1. Glede dostopa do športnih objektov ali do športnih aktivnosti ni dovoljena nikakršna diskriminacija na osnovi spola, rase, barve kože, jezika, vere, političnega prepričanja, nacionalnega ali socialnega izvora, v povezavi z nacionalno manjšino, lastnino, rojstvom ali drugim statusom.
2. Potrebno je sprejeti take ukrepe, ki bodo vsem zagotavljali enake možnosti glede udeleževanja v športu in kjer je potrebno, sprejeti dodatne ukrepe, katerih cilj je omogočiti tako mladim, nadarjenim ljudem kot tudi prizadetim in invalidnim osebam oziroma skupinam, da bodo lahko učinkovito uresničevali te pravice.
3. Glede na to, da je športna aktivnost delno odvisna od obsega, raznolikosti in dostopnosti objektov, mora biti njihovo splošno načrtovanje stvar javnih oblasti. Pri zagotavljanju obsega dosegljivih naprav in objektov se morajo upoštevati javni, privatni, komercialni in drugi objekti, ki so na razpolago. Odgovorni morajo upoštevati nacionalne, regionalne in lokalne potrebe in skupno načrtovati ukrepe za zagotavljanje dobrega upravljanja z objekti ter njihovo varno in polno uporabo.
4. Lastniki športnih naprav morajo sprejeti ustrezne ukrepe, da omogočijo dostop do the naprav tudi prizadetim osebam, vključno s telesno in duševno prizadetimi.

5. člen

Vzpostavljanje temeljev

Potrebno je sprejeti ustrezne ukrepe za razvoj telesnih zmogljivosti in za pridobivanje osnovnih spretnosti posameznika v športu in primerno vzpodbujanje mladih ljudi k športnemu udeleževanju zlasti:

- I) z zagotavljanjem, da bodo programi in objekti za šport, rekreacijo in telesno vzgojo na razpolago vsem učencem in bo za to predviden ustrezen čas.
- II) z zagotavljanjem strokovnega usposabljanja učiteljev s tega področja na vseh šolah,
- III) z zagotavljanjem možnosti za nadaljnje ukvarjanje s športom po obveznem izobraževanju,
- IV) s spodbujanjem razvijanja ustreznih povezav med šolami in drugimi izobraževalnimi ustanovami, šolskimi športnimi klubi in lokalnimi športnimi klubi,
- V) s pospeševanjem in omogočanjem uporabe športnih objektov v korist šolam in lokalnim skupnostim,
- VI) z razvojem in spodbujanjem zavesti staršev, učiteljev, trenerjev in športnih vaditeljev, da vzpodbujajo mladino k redni telesni aktivnosti,
- VII) z zagotavljanjem vzgoje mladih v duhu etike v športu od osnovne šole naprej.

6. člen

Razvijanje sodelovanja v športu

1. Športno aktivnost, bodisi zaradi sprostitve in rekreacije ali zaradi izboljšanja zdravja ali videza, ali pa zaradi izboljšanja rezultata, je treba vzpodbujati v korist vsega prebivalstva z zagotovitvijo primernih objektov, naprav in programov vseh oblik in s pomočjo usposobljenih inštruktorjev, vaditeljev ali "animatorjev".
2. Spodbujanje k ukvarjanju s športom na delovnih mestih mora biti sestavni del smotrne športne politike.

7. člen

Izboljšanje športnih dosežkov

Podpora in spodbujanje tekmovalnega športa bosta potekali na ustrezen in specifičen način v sodelovanju s pristojnimi športnimi organizacijami. Podpore bodo deležna takšna področja, kot so odkrivanje talentov, svetovanje, zagotavljanje primernih naprav in objektov, razvoj nege in nadzora s strani športne medicine in športne znanosti, spodbujanje znanstvenega treniranja in trenerskega izobraževanja in drugih vodstvenih funkcij ter pomoč klubom pri zagotavljanju ustrezne tekmovalne opreme.

8. člen

Podpora vrhunskemu in profesionalnemu športu

1. Športniki in športnice z izrednimi športnimi sposobnostmi bodo v sodelovanju z ustreznimi športnimi organizacijami deležni primerne neposredne ali posredne pomoči, da bi lahko polno razvili svoje športne in človeške sposobnosti, ob hkratnem polnem spoštovanju njihove osebnosti ter moralne in telesne integritete.

Takšna pomoč bo zajemala odkrivanje talentov, prilagojen način izobraževanja v času intenzivnega treniranja v institucijah za trening in mirno reintegracijo v družbo s pripravo osnovnih možnosti za zasebno kariero med in po obdobju doseganja vrhunskih rezultatov.

2. Organiziranje in upravljanje profesionalno organiziranega športa bo potekalo preko ustreznih pristojnih teles. Izvajalci, ki se poklicno ukvarjajo s športom, morajo imeti ustrezen socialni status in zavarovanje ter etično zaščito pred vsemi oblikami izkoriščanja.

9. člen

Človeški viri

1. Potrebno je vzpodbujati razvoj posebnih tečajev za usposabljanje v ustreznih organizacijah, ki omogočajo pridobivanje diplom in kvalifikacij, za vsa področja športnega delovanja. Takšni tečaji morajo biti prilagojeni potrebam udeležencev v različnih oblikah in na vseh ravneh športa in rekreacije ter morajo biti načrtovani tako za prostovoljne kot za profesionalne športne delavce (vaditelje, trenerje, upravljalce, uradnike, zdravnike, arhitekta, inženirje...)

2. Vodstveni in nadzorni delavci v športnih dejavnostih morajo imeti ustrezne kvalifikacije, pri čemer morajo posebno pozornost posvečati zaščiti, varnosti in zdravju ljudi, ki so jim zaupani.

10. člen

Šport in varstvo okolja

Ob zagotavljanju in izboljšanju telesnega, socialnega in duševnega blagostanja ljudi od generacije do generacije je nujno, da se športne aktivnosti vključno s tistimi, ki se odvijajo v urbanih območjih, na prostem in na vodnih površinah, zavedajo in prilagajajo omejenim zemeljskim virom in da se izvajajo v skladu z načeli razvoja varstva in uravnoveženega ravnanja z okoljem. V to se vključuje:

-upoštevanje naravnih vrednot v okolju pri prostorskem planiranju in graditvi športnih objektov,

-podpiranje in vzpodbujanje športnih organizacij v njihovih prizadevanjih pri ohranjanju narave in varstva okolja,

-dviganje nivoja znanja in zavesti ljudi o odnosu med športom in varstvom okolja in njihovega splošnega poznavanja narave.

Ljubljana, 21.10.98

Št. dokumenta: 30601-3-7/98